

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност

на гл. ас. д-р Анелия Венелинова Пържанова

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”

в професионално направление 3.7. „Администрация и управление“,

обявен в ДВ бр. 27 от 2 април 2019 г. за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”

Разработил: доц. д-р Мария Димитрова Великова

професионално направление 3.7. Администрация и управление, Организация и

управление извън сферата на материалното производство

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, 27 от 2 април 2019 г.) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Администрация, управление и политически науки“ (филиал Смолян). Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс е подал документи **единствен** кандидат– гл. ас. д-р **Анелия Венелинова Пържанова**.

За участие в конкурса д-р Пържанова е представила списък от общо 20 заглавия, в т.ч. 16 публикации в български и чуждестранни научни издания и научни форуми (3 от които на английски език), 2 студии в издания с научно рецензиране, 1 монография, 1 книга. **Всички** публикации са в **научната област** и **тематика** на обявения конкурс – Социално управление (Управление на бизнеса и публичния сектор) **и не повтарят представената научна продукция за придобиване на ОНС „доктор“**. Изданията, в които са публикувани трудовете на кандидата са включени в **референтния списък** на НАЦИД.

Д-р Пържанова е **разпознаваема** в академичните среди като изследовател в тематичната област на обявения конкурс. Открити са 9 цитирания (2 в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 7 в нерелевантни списания с научно рецензиране). Значителна част от трудовете са представени на престижни международни научни и академични форуми.

Като цяло представената научна продукция **доказва** способностите на кандидата да провежда както самостоятелни, така и екипни изследвания по актуални и значими проблеми на управлението на бизнеса и публичния сектор.

Д-р Пържанова **покрива изцяло** изискванията за вписване в публичния регистър на хабилитираните лица в Република България, поддържан от НАЦИД. От депозираните за

конкурсната процедура документи е видно, че са **надвишени** индивидуалните **наукометрични показатели** за заемане на академичната длъжност „доцент“, които отразяват научните резултати на кандидата, съгласно разпоредбите на чл. 2б, ал. 2 от ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Мога да **обобщя**, че представените документи са оформени **старателно и прецизно**. Тяхното съдържание **изчерпателно** представя научната и педагогическата дейност на кандидата, постигнатите от него резултати, научни и научно-приложни приноси и **категорично доказва, че кандидатът притежава необходимите качества за заемане на академичната длъжност „доцент“**.

2. Данни за кандида

Кандидатът Анелия Пържанова притежава бакалавърска степен по „Административен и здравен мениджмънт“ (1998 г.) и две магистърски степени: по Стопанско управление – „Управление на международни бизнес проекти“ (2006 г.) и по Икономика – „Валутен и митнически контрол“ (2006 г.).

През 2013 г. успешно защитава дисертационен труд тема „Противоречия и конфликти в социалното осигуряване (алтернативни подходи и методи за разрешаването им)“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ към ПН „Администрация и управление“.

Анелия Пържанова **има повече от 20 годишен** административно-управленски опит, който ѝ позволява да приложи натрупаните практически умения както в научните си изследвания, така и в преподаваните от нея дисциплини, свързани с тематиката на обявения конкурс.

Началото на трудовата си кариера тя поставя през 1999 г. като младши експерт в Агенцията по заетостта – поделение гр. Девин (1999 г.), където работи в продължение на 9 години и се издига в административната йерархия до главен експерт в Бюро по турда град Смолян.

Във ВСУ „Черноризец Храбър“ кандидатът постъпва през 2008 г. като инспектор „Учебна дейност“ – филиал Смолян, като заема тази длъжност до 2013 г. В периода 2013 - 2015 г. е хоноруван преподавател във филиала, а от 2015 г. – редовен преподавател, главен асистент (2018) и негов Директор, Председател на Дирекционния съвет и член на Академичния съвет на ВСУ „Черноризец Храбър“. От октомври 2017 г. е Главен редактор на списание „Родопи“, а от февруари 2019 г. е Директор е на Институт за интегрирано управление на Общините към ВСУ „Черноризец Храбър“.

От 2015 г. е главен асистент и в Аграрен Университет –Пловдив.

Д-р Пържанова **успешно съчетава** многобройните си административно-управленски и обществени ангажименти с **научно-преподавателска и изследователска дейност**. В качеството си на Директор на Филиал Смолян провежда политиката за развитие на Филиала като неразделна част от стратегията и политиката на ВСУ. Активно се ангажира не само с висшия мениджмънт на Филиала, а и с дейности, свързани с осигуряване нормалното протичане на учебния процес, подготовка на учебна документация, вътрешен документооборот, организация на участието на студенти в различни мероприятия и др.

Д-р Пържанова има и богат **експертно-консултантски** опит, придобит чрез участие в проекти на ВСУ, който също има **пряко отношение** с нейната **преподавателска и научноизследователска** дейност.

Организира поредица от обучения на кметските екипи от страната и региона.

Ръководи Сдружение „ГУР-2013“, чиято цел е подпомагане утвърждаването и развитието на духовните ценности на гражданското общество, образованието и науката, подпомагане усвояването на различни фондове, свързани с развитието на община Доспат и Смолянския регион, сътрудничество с представители на централната и местната администрация, юридически и физически лица.

Съществен е приносът на д-р Пържанова за **издигане имиджа и престижа** на ВСУ, чрез създадените многобройни контакти, партньорства и резултатно сътрудничество с представители на бизнеса и публичния сектор от страната и региона.

Д-р Пържанова непрекъснато се стреми да **надгражда** своите знания, умения и квалификация чрез участие в различни форми на „обучение през целия живот“, като не само участва, а иницира и организира редица краткосрочни, квалификационни курсове и други форми на следдипломна квалификация.

3. Обща характеристика на научната продукция на кандидата

Представената научна продукция на кандидата може да се систематизира в **две основни тематични** направления, **съответстващи на научната област и тематиката** на обявения конкурс – Социално управление (Управление на бизнеса и публичния сектор), а именно:

1) Регионални измерения на управлението на бизнеса и публичния сектор (Трудове №№ 1,5,9,13,14,15,16,17,19) ;

2) Социално-икономически аспекти на управлението на бизнеса и публичния сектор (Трудове №№ 2,3,4,6,7,8,10,11,12,18,20).

В **първото** тематично направление е подчертана особената **важност на социалното управление**, което в началото на ХХІ век продължава да търси отговори на общи фундаментални въпроси, които едновременно имат глобален характер и са с **конкретни регионални и местни измерения**. Акцентът е поставен върху възможностите на

стратегическото управление за прилагане на **интегриран подход** към проблемите на отделните територии (Трудове №№ 1,5,9,13,14,15,16,17,19).

Интересът на кандидата към разглежданата проблематика в това тематично направление е аргументиран с необходимостта от изследване и изучаване на регионалните различия и на възможностите за преодоляването им с оглед повишаване както на конкурентоспособността на регионите, така и на социалния статус на населението.

Най-съществените **резултати** в това тематично направление се съдържат в представената, като хабилитационен труд №1, монография „Стратегическото управление в контекста на интелигентната специализация (регионални измерения)”, както и в трудовете №№ 5,15,19, а именно:

Предложен е **актуален прочит** на **теоретичните** постановки в областта на стратегическото управление и социално-икономическото развитие на регионите.

Представени са някои от **глобалните предизвикателства**, предполагащи участието на регионите в реализацията на стратегическия иновационен подход към създаване на новия модел на устойчиво развитие. **Обоснована** е целесъобразността и дори неизбежността на участието на това ниво на управление в изпълнението на Стратегия 2020 **чрез интелигентната специализация и интегриран подход**. Отделено е внимание на динамичното развитие и съвременното съдържание на сравнителните конкурентни предимства, наложени от конкретно историческите характеристики на глобализацията и ерата 4.0. като основен неин коректив.

Анализиран е **инструментариума**, необходим за постигане на адекватност между среда, цел и резултат. Става дума за стратегическото мислене, стратегическо поведение, за целеполагане, планиране и изпълнение. Направени са терминологичните уточнения с преглед на тяхната еволюция и съвременно звучене.

На базата на **проблемен анализ** са открити европейски и национални стратегически приоритети и прилаганите регионални политики за програмните периоди 2007-2013 и 2014-2020 г. Систематизирани са **стратегически насоки** за следващия програмен период 2021-2027 г.

Идентифицирани са възможности за **преодоляване на регионалните различия** чрез извеждане на **сравнителните предимства** на регионите и **интелигентна специализация**. Като базова предпоставка за повишаване на конкурентоспособността на регионите са направени **аргументирани предложения** за съсредоточаване на производствени инвестиции, както и инвестиции в знания и иновации в избрани сектори, в изпълнение на основните стратегически приоритети на политиката за сближаване, в контекста на Стратегия „Европа 2020“.

Предметният обхват на **второто** тематично направление (Трудове №№ 2,3,4,6,7,8,10,11,12,18,20) е насочен към необходимостта от прилагането на **нова социална политика**, основана на гъвкавост и прозрачност в подхода към социалните потребности, социалното осигуряване и предоставянето на социални услуги, които е необходимо да бъдат в унисон с националните и европейски стандарти и стратегически документи.

Защитена е тезата, че за **повишаване на устойчивостта** при формиране на **публичен финансов ресурс и стабилност на осигурителната система**, е необходимо прилагането на последователни държавни политики по отношение на разходопокривната система.

Обоснована е ролята на **малкия бизнес и предприемаческата инициатива** за решаване на ключови проблеми пред българското общество, свързани с икономическото развитие, високото равнище на безработица, обезлюдяването на отдалечените райони и регионалните диспропорции.

Най-съществените **резултати** в това тематично направление се съдържат в трудовете №№ 2,4,8,12,18) където, са анализирани факторите, които пораждаат **нови проблеми**, свързани с борбата с бедността и неравенството, социалното изключване и други, предложени са **авторови решения** за тяхното смекчаване или подобряване. Тук са изложени идеи за намаляване на бедността чрез развитие на образованието, на малкия бизнес и на социалното земеделие. Предлага се също демонополизация при предоставянето на социални услуги не само като фактор за решаване на дефицити, но най-вече за подобряване на тяхното качество.

Всички научни трудове отговарят на изискванията за академични публикации и съдържат научни и практико-приложни резултати и приноси. Стилът и езикът на изложението в представените научни трудове е академичен. Литературните източници са използвани и цитирани коректно.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Д-р Анелия Пържанова **има необходимия педагогически опит и стаж**, което проличава от многогодишната ѝ работа като експерт и преподавател.

Учебно-педагогическата ѝ дейност е свързана с провеждане на учебни занятия в специалност „Бизнес администрация и мениджмънт“, ОКС „бакалавър“, по учебните дисциплини: „Въведение в мениджмънта“; „Организация и технология на управлението“; „Стратегически мениджмънт“; „Социална политика“; „Теория и организация на социалното осигуряване“; „Международни осигурителни отношения“ .

Преподаваните дисциплини **съответстват** на научната специалност и тематиката на обявения конкурс.

В Аграрен Университет – Пловдив д-р Пържанова е водила лекции по следните дисциплини: Регионална инвестиционна политика; Управление на местни и регионални проекти; Регионална иновационна политика.

От уч. 2015-2016 г. до сега, д-р Пържанова има средно годишна аудиторна заетост 280-300 ч., приведени в упражнения.

Д-р Пържанова е ръководител на две магистърски програми: „Данъчен и митнически контрол“ и „Кръгова икономика“.

Като ръководител на катедра „Администрация, управление и политически науки“ **оценявам високо** педагогическата, учебно-методическата и организационната дейност на кандидата, а именно:

- По всички преподавани дисциплини са разработени качествени учебни материали, които се актуализират всяка година.
- Активно работи със студенти, системно провежда индивидуални и групови консултации, семинари. В часовете ѝ редовно участват експерти от практиката. В рамките на извън аудиторната заетост на студентите, провежда практически занятия в реална работна среда, организира и ръководи студентски стажове в МП „Данъчен и митнически контрол“ и МП „Кръгова икономика“.
- Организира и контролира учебната и административната дейност на Филиала, координира учебната документация по ESTC и провежда консултации на студентите, организира учебно-методическата дейност, свързана с промени в периодите на обучение (изготвя индивидуални планове и осъществява ръководство и контрол по изпълнението им), организира държавните изпити и защиты на дипломни работи и изготвянето на дипломите.
- Проявява прецизност, отговорност, професионализъм и стриктност при изпълнение на задълженията си.

Водена от изложените вече факти, считам че **педагогическата подготовка, дейност и учебно-образователен подход** на гл. ас. д-р Анелия Пържанова **отговаря** на предизвикателствата и изискванията на европейското общообразователно пространство.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидат

Приемам формулираните от кандидата **приноси**. Те са **лично** дело на кандидата и в преобладаващата си част имат характер на **доразвиване и обогатяване** на съществуващи знания **с нови изследвания**, както и **приложение на научни постижения в практиката**.

С особено значима **самостоятелна научноизследователска стойност** са надградените и обогатени знания за:

- *Стратегическото управление, разгледано в пространствен и териториален аспект, или през призмата на регионалната политика.* Обоснована е необходимостта от трансформиране на насочваните публични ресурси за интелигентна специализация от инструмент за финансиране, в ключов инструмент за стратегическо регулиране и целеполагане при прилаганите национални политики с оглед повишаване на

конкурентоспособността и ефективността на икономиката на българските региони. Събран е и е обработен богат статистически материал, даващ възможност за извеждане на сравнителните предимства и потенциал за интелигентна специализация на конкретен обект – Родопския регион и област, с административен център гр. Смолян. Използвани са експертни оценки, лични наблюдения на автора и сравнителни анализи (Трудове №№ 1,5,15,19).

- *Предизвикателствата пред социало-осигурителната система на България в условията на динамично променяща се среда.* Изведени са основните проблеми, които възникват в сложната система на социалното осигуряване. Направени са предложения за успешно функциониране на разходопокривната система в дългосрочен план с оглед преодоляване на съществуващата сега отрицателната възвръщаемост, което е предпоставка за неустойчивост на социално осигурителната система (Трудове №№ 2,3,11).

Иновативна практико-приложна стойност имат: очертаните стратегическите насоки за преодоляване на регионалните различия чрез провеждане на политики на интелигентна специализация в област с административен център град Смолян, на основата на ново виждане за човешкия капитал, при по-тясна връзка между наука, образование и бизнес и по-различно отношението към природните ресурси (Труд № 1); идентифицираните бариери и предизвикателства, които ще съпътстват реализирането на политиката на интелигентна специализация в развитието на областта (Труд № 1); направената оценка на механизмите за контрол и мониторинг на социалното обслужване на населението и неговия институционален характер (Труд № 7); търсенето на нови решения за повишаване на приноса на малкия бизнес в социално-икономическото развитие на Република България (Труд № 8) .

Разсъжденията на кандидата, свързани с анализи, оценки и коментари на Новата визия на политиката за сближаване на регионите след 2020 г. в контекста на целевата ориентация и конкурентоспособността на регионите, имат **потенциал** да прерастнат в приноси с характер на **ново знание** чрез надграждане на идеите за необходимостта, и съответно - структуриране на нови концептуални модели основани на цит.: „балансирана работа – извънтрудов живот; удължаването на трудовия живот; прогресиращ социален статус; баланс между гъвкавост и сигурност; борба срещу недеklarирания и незаконния труд; преодоляване на големите неравенства; своевременна рефлексия на заканите на машините и технологиите да изпреварят човешката мисъл и възможности.” (Труд № 1, стр.18), което би било възможно чрез предлагане на нови инструменти и механизми именно в пресечната точка на стратегическото управление и интелигентната специализация.

Предизвикателство в това отношение е и липсата на единомислие (на ниво ЕС) относно използваните индикатори за измерване и оценка на интелигентната специализация,

което води до акцентирание при груповото им оформяне върху отделните компоненти, включени в разбирането на интелигентната специализация.

6. Бележки и препоръки

Препоръките ми към д-р Пържанова са две:

1) Да продължи да работи по проблемите на социалните и регионалните неравенства, в контекста на изложените вече автори тези, свързани с новите възможности за преодоляване на съществуващите социални и икономически предизвикателства и асиметрии в развитието на отделни региони в Република България.

2) Да продължи участието си в престижни научни форуми с международно участие, както и да активизира публикационната си дейност в реферирани и индексирани издания.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, видни от документацията по конкурса, както и **пълното покриване** на количествените показатели на ЗРАС и ППЗРАС за заемане на академичната длъжност „доцент”, считам, че гл. ас. д-р Анелия Пържанова е учен и преподавател, чиято цялостна научно-приложна и преподавателска дейност попада в областта на обявения конкурс. Анализът на значимостта на научните трудове и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, са основание с **убеждение** да дам своята **положителна оценка** и да препоръчам на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър” да **избере д-р Анелия Пържанова да заеме академичната длъжност „доцент”** в професионално направление 3.7 „Администрация и управление”.

19.08. 2019 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р Мария Великова